Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul central, judecător – Iordachi Natalia

Dosarul nr. 2ai-139/24

2-18191410-02-2ai-08052025

D E C I Z I E

dispozitiv

10 noiembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

în componența:

Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria

judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei

a examinat în procedură scrisă, apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul central, din 25 februarie 2025,

emisă în cadrul procesului de insolvabilitate a SA „Moldantigrad”,

asupra cererii creditorului Serviciul Fiscal de Stat cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. art. 385 lit. a), 389-390, 394 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul central, din 25 februarie 2025, emisă în cadrul procesului de insolvabilitate a SA „Moldantigrad”, asupra cererii creditorului Serviciul Fiscal de Stat cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului.

Decizia este definitivă și irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței,

judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul central, judecător – Iordachi Natalia

Dosarul nr. 2ai-139/24

2-18191410-02-2ai-08052025

D E C I Z I E

10 noiembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

în componența:

Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria

judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei

examinând în procedură scrisă, apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul central, din 25 februarie 2025,

emisă în cadrul procesului de insolvabilitate a SA „Moldantigrad”,

asupra cererii creditorului Serviciul Fiscal de Stat cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei

În procedura Judecătoriei Chișinău sediul central, se află procesul de insolvabilitate intentat în privința SA „Moldantigrad”.

Astfel, la 26 septembrie 2018, administratorul SA „Moldantigrad” - Chicu Dumitru, a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de întreprindere.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 01 octombrie 2018, cererea introductivă a fost admisă spre examinare, iar prin hotărârea din 03 decembrie 2018, s-a constatat insolvabilitatea debitorului SA „Moldantigrad” și intentat procesul de insolvabilitate cu desemnarea administratorului autorizat Mămăliga Vitalii în calitate de administrator al insolvabilității debitorului.

La caz, la 07 iunie 2023 creditorul Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Chicu Dumitru cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, solicitând încasarea de la Cucu Dumitru în contul masei debitoare a SA „Moldantigrad”, a creanței validate și nestinse a Serviciului Fiscal de Stat în sumă totală de 2.336.785,42 lei, dintre care: 1.158.529,27 lei - creanța chirografară de rangul III și 1.178.256,15 lei - creața chirografară de rangul VI.

În motivarea cererii a indicat că la data de 09 decembrie 2020, creanțele fiscale înaintate au fost validate, iar Serviciul Fiscal de Stat a devenit creditor cu drepturi depline față de patrimoniul debitorului.

Astfel, potrivit tabelului definitiv al creanțelor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului SA „Moldantigrad”, valoarea totală a creanțelor neexecutate față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat, constituie 2.336.785,42 lei, dintre care: - 1.158.529,27 lei creanța chirografară de rangul III și – 1.178.256,15 lei creața chirografară de rangul VI.

Totodată, având în vedere că debitorul SA „Moldantigrad”, nu dispune de bunuri imobile sau mobile, iar pe conturile bancare lipsesc mijloacele financiare, creditorul constată că unica modalitate de stingere a creanțelor validate este atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului prin prisma art. 247, 248 al Legii insolvabilității.

Creditorul a subliniat că potrivit informației obținute din Sistemul Informațional Automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, din data de 27 octombrie 2008 și până în perioada de până la intentarea procesului de insolvabilitate, Cucu Dumitru a deținut funcția de administrator al SA „Moldantigrad”.

Respectiv, creditorul susține că temeiul ce probează temeinicia cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere, constituie acțiunile prevăzute la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității și anume ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii.

De altfel, creanța Serviciului Fiscal de Stat față de patrimoniul debitorul SA „Moldantigrad”, s-a format în baza dărilor de seamă prezentate de debitor, cât și în temeiul deciziei asupra cazului de încălcare a legislației fiscale nr. 116/1524 din 23 august 2018, conform căreia la SA „Moldantigrad”, au fost constatate multiple încălcări ale legislației fiscale.

Astfel, au fost încălcate prevederile art. 101 alin. (1) Cod fiscal și a prevederilor ordinului IFSP nr. 1164 din 25 octombrie 2013 cu privire la probarea

formularului declarației privind TVA și a modului de completare a declarației TVA, prin prezentarea cu informație neautentică a declarațiilor TVA pentru perioadele fiscale L/03/2015, L/06/2015, L/07/2015.

La fel, au fost încălcate prevederile art. 108 alin. (5) Cod fiscal, prin nerespectarea termenului obligației fiscale privind TVA, prin necalcularea TVA în sumă de 1.666.667 lei pentru perioada fiscală L/03/2015 de la plata primită până la momentul efectuării livrării de la Serviciul Antigrindină al R. Moldova în sumă de 10.000.000 lei, pentru care livrarea a fost efectuată la 08 aprilie 2015, conform facturii fiscale în sumă de 1.020.000 lei.

De asemenea, s-a stabilit încălcarea art. 3 alin. (1) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenit din tranzacțiile economice externe, prin nerepatrierea în termenele stabilite a mijloacelor bănești în sumă de 36.562 lei (1.961,77 euro), care reprezintă sume transferate în avans către SRL „Polarm SRO" (Cehia), pentru care termenul de repatriere a expirat la data de 02 august 2014.

În rezultat, prin acțiunile intenționate ale conducătorului SA „Moldantigrad" - Chicu Dumitru, a fost diminuată față de bugetul public, achitarea impozitului sub formă de taxă pe valoare adăugată în sumă totală de 1.241.642 lei.

De asemenea, s-a decis de a calcula majorări de întârziere, în conformitate cu prevederile ari. 228 alin. (2) Cod fiscal, în sumă de 657.900 lei, pentru neachitarea în termen a taxei pe valoarea adăugată.

La fel, creditorul a invocat că prin decizia respectivă s-a stabilit de a calcula amenzi în sumă de 479.196 lei, pentru: diminuarea TVA prin prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a declarației privind TVA pentru perioada fiscală L/03/2015 cu informații și date neveridice, conform art. 261 alin. (4) din Codul fiscal, prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a declarației privind TVA pentru perioada fiscală L/03/2015, cu informații neautentice, conform prevederilor art. 260 alin. (3) Cod fiscal, nerespectarea termenelor de repatriere a mijloacelor bănești provenite din tranzacțiile economice externe, conform prevederilor art. 5 alin. (3) din Legea nr.1466-XIII din 29 ianuarie 1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.

Creditorul a reiterat că decizia asupra cazului de încălcare a legislației menționate a fost contestată în instanța de contencios administrativ de către SA „Moldantigrad", iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 19 noiembrie 2019 (*menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2020 / încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2020*) cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Așadar, creditorul a susținut că instanțele judecătorești, au constatat legalitatea deciziei de încălcare a legislației emisă de organul fiscal, dar și faptul că Serviciul

Fiscal de Stat a acționat conform prevederilor legale, iar SA „Moldantigrad” urma să calculeze, să reflecte și să achite TVA față de Bugetul Public Național.

În asemenea circumstanțe, constată că SA „Moldantigrad”, a acționat contrar prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c), e) și j) Cod fiscal, iar cele enunțate supra adeveresc aplicabilitatea prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității pentru atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului SA „Moldantigrad”, în persoana administratorului Cucu Dumitru

Suplimentar, creditorul a invocat faptul că toate încălcările fiscale admise de contribuabil au fost constatate și descrise în actul de control nr. 5-688553, prelungit pe exemplarul nr. 5-688554 din 27 iulie 2018.

Astfel, prin nerespectarea normelor imperative ale legislației se confirmă caracterul ilicit al acțiunilor membrului organelor de conducere al SA „Moldantigrad”, în persoana administratorului, fapt ce generează temei de atragere la răspundere subsidiară.

Totodată, a invocat că un alt temei care probează temeinicia cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară, constituie acțiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, determinate prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Or, conform informației din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, debitorul nu a achitat sumele impozitelor și amenzilor calculate prin decizia nr. 116/1524 din 23 august 2018 emisă asupra cazului de încălcare a legislației fiscale, prin urmare fiind în incapacitate de plată din momentul emiterii deciziei (momentul remiterii pentru cunoștință 24 august 2018).

Prin urmare, consideră evident că incapacitatea de plată a întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditori în perioada gestionării acesteia de către membrii organelor de conducere, în persoana administratorului Cucu Dumitru și totodată, obligată prin lege în asemenea circumstanțe, să depună în termenul legal cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate, fapt însă ignorat de acesta.

Deci, odată cu apariția incapacității de plată, administratorul debitorului urma să depună până la data de 24 septembrie 2018 cererea introductivă cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate.

Însă, cererea introductivă a fost depusă la data de 26 septembrie 2018, astfel urmând să poarte răspundere pentru toate sumele apărute după expirarea termenului de 30 zile prevăzut de lege.

Restanțele întreprinderii insolvabile, inclusiv față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat au apărut în perioada când administratorul statutar Cucu Dumitru, avea dreptul de a gestiona întreprinderea insolvabilă, iar acțiunile date au cauzat apariția stării de insolvabilitate a întreprinderii. Organele de conducere ale SA

„Moldantigrad” se fac responsabile de managementul defectuos practicat la întreprindere, depășirea limitelor economice admisibile cumulând un pasiv enorm în defavoarea creditorilor săi.

Astfel, constată că sunt întrunite cumulativ condițiile atragerii la răspundere subsidiară patrimonială a membrului organului de conducere a debitorului SA „Moldantigrad” întrucât au fost comise fapte ilicite, există prejudiciu, există legătura de cauzalitate între faptele ilicite și prejudiciu. Prezența măcar a unui singur indice din temeiurile independente de tragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului în sensul Legii insolvabilității, constituie un temei suficient pentru angajarea răspunderii subsidiare față de creditorii debitorului.

Soluția instanței de fond

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul central, din 25 februarie 2025, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului SA „Moldantigrad” în persoana administratorului Chicu Dumitru.

Solicitarea apelantului

La 28 februarie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 8 alin. (1) din Legea insolvabilității*), Serviciul Fiscal de Stat, a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul central, din 25 februarie 2025, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi decizii, prin care cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel, apelanta a indicat că hotărârea contestată este neîntemeiată, instanța de fond examinând superficial motivele de fapt și de drept ale cauzei, cu interpretarea eronată a normelor de drept.

Astfel, reiterând circumstanțele de fapt și normele reflectate în cererea de chemare în judecată, apelanta a subliniat că nu este de acord cu poziția instanței de judecată, precum că nu a fost demonstrat cum pretinsele acțiuni/inacțiuni ale administratorului debitorului au dus la apariția incapacității de plată a SA „Moldantigrad” și în ce perioadă a fost ținută o contabilitate contrară legii.

De altfel, consideră că organele de conducere ale SA ”Moldantigrad” se fac responsabile de managementul defectuos practicat la întreprindere, depășirea limitelor economice admisibile, cumulând un pasiv enorm în defavoarea creditorilor săi.

Acțiunea ilicită a făptuitorului constă în gestionarea defectuoasă a companiei SA „Moldantigrad“, manifestată prin neexecutarea obligațiilor companiei față de

terți în concordanță cu prevederile alin. 775 Cod civil, care prevede faptul că obligațiile trebuie executate cu bună credință la locul și în modul stabilit. În acest sens, de acțiunile săvârșite de către SA „Moldantigrad“ este responsabil Chicu Dumitru, în calitate de organ de conducere.

Astfel, prin nerespectarea normelor imperative ale legislației relevante la caz, se confirmă caracterul ilicit al acțiunilor membrilor organelor de conducere al SA ”Moldantigrad”, în persoana administratorului Chicu Dumitru, conform art. 15 din Legea insolvabilității, în cazul insolvabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sunt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Apelantul subliniază că instanța a apreciat greșit probele invocate de apelant, menționând faptul că nu este clar cum a fost determinat prejudiciul cauzat și care este actul sau înscrisurile care demonstrează prejudiciul cauzat prin ținerea contabilității contrar prevederilor legii.

În contradicție cu afirmațiile instanței, Serviciul Fiscal de Stat, în cererea sa de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului SA ”Moldantigrad”, a stabilit clar prejudiciul cauzat creditorului și a prezentat probe concludente care susțin evaluarea acțiunilor ilegale pentru care este responsabil administratorul statutar.

În scopul elucidării circumstanțelor, a menționat că creanța Serviciului Fiscal de Stat față de debitorul SA „Moldantigrad” rezultă din dările de seamă prezentate de însuși debitor, cât și în temeiul deciziei asupra cazului de încălcare a legislației fiscale nr. 116/1524 din 23 august 2018, obligații care nu au fost onorate de către debitor.

Prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației nr. 116/1524 din 23 august 2018, s-a dispus spre încasare în Bugetul Public Național suma de 2.386.577,24 lei, fiind constatate multiple încălcări ale legislației fiscale.

Astfel, au fost încălcate prevederile art. 101 alin. (1) Cod fiscal, prin prezentarea cu informație neautentică a declarațiilor TVA pentru perioadele fiscale L/03/2015, L/06/2015, L/07/2015.

La fel, au fost încălcate prevederile art. 108 alin. (5) Cod fiscal, prin nerespectarea termenului obligației fiscale privind TVA, prin necalcularea TVA în sumă de 1.666.667 lei pentru perioada fiscală L/03/2015 de la plata primită până la momentul efectuării livrării de la Serviciul Antigrindină al RM în sumă de 10.000.000 lei, pentru care livrarea a fost efectuată la 08 aprilie 2015, conform facturii fiscale în sumă de 1.020.000 lei.

Or, prin acțiunile intenționate ale conducătorului SA ”Moldantigrad” – Chicu

Dumitru, a fost diminuat față de bugetul public, achitarea impozitului sub formă de taxă pe valoare adăugată în sumă totală de 1.241.642 lei.

În concluzie, consideră evident că incapacitatea de plată a întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditori în perioada gestionării acesteia de către membrii organelor de conducere, în persoana administratorului Chicu Dumitru, iar organele de conducere ale SA ”Moldantigrad” se fac responsabile de managementul defectuos practicat la întreprindere, depășirea limitelor economice admisibile, cumulând un pasiv enorm în defavoarea creditorilor săi.

Aprecierea instanței de apel

Verificând hotărârea contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul statuează că apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat urmează a fi respins cu menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce succed.

După cum rezultă din materialele cauzei, în procedura Judecătoriei Chișinău sediul central, se află procesul de insolvabilitate intentat în privința SA „Moldantigrad” la cererea administratorului Chicu Dumitru.

La caz, invocând că debitorul SA „Moldantigrad”, nu dispune de bunuri imobile sau mobile, iar pe conturile bancare lipsesc mijloacele financiare, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Chicu Dumitru cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului.

În materie de drept, potrivit dispozițiilor art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate

conform prevederilor art. 14; i) comiterea cu intenție a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Astfel, Colegiul menționează că pentru a stabili vina și atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere și/sau de supraveghere a debitorului urmează să fie întrunite anumite condiții și anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, iar fapta să fie săvârșită cu vinovăție, iar în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor indicate este solidară, cu condiția că apariția stării de insolvabilitate să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția, ce ar fi putut cauza insolvabilitatea debitorului.

Instanța de apel remarcă faptul că răspunderea subsidiară reprezintă o formă a răspunderii juridice clasice, iar atragerea persoanei culpabile la măsurile coercitive ale statului prin intermediul instanțelor de judecată presupune stabilirea prin probe pertinente și concludente a următoarelor elemente esențiale: fapta ilicită, vinovăția, legătura cauzală dintre faptă și urmările provocate.

Prin urmare, aceste condiții generale și speciale ale răspunderii civile delictuale și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Colegiul reține că solicitând atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere al debitorului SA „Moldantigrad” în persoana administratorului statutar Dubencu Vasile, Serviciul Fiscal de Stat și-a întemeiat cererea în baza prevederilor art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, în prima instanță făcând trimitere la: lit. e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și; lit. h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Or, având în vedere că, cererea de apel se bazează în fapt și în drept exclusiv pe prevederile art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, instanța consideră irelevantă reflectarea aspectelor referitoare la termenul depunerii cererii introductive ca temei al atragerii la răspundere subsidiară, întrucât apelantul a exclus această parte din pretențiile sale, iar aceasta nu poate fi interpretată drept o omisiune de a se pronunța asupra unui argument.

Astfel, potrivit art. 247 alin. (1) și (2) din Legea insolvabilității, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii

societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului. Răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează față de delincvenți, în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter patrimonial.

De asemenea, instanța mai reține că acțiunea de tragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere este o acțiune a răspunderii civile delictuale care reiese din prevederile art. 1998 Cod civil, rezultând și din principiul răspunderii juridice pentru fapte ilicite cauzatoare de prejudicii, esența căruia constă în aceea că orice faptă a unei persoane prin acțiune sau omisiune, care cauzează altuia un prejudiciu, obligă pe acela culpabil să repare prejudiciul patrimonial.

Prin prisma prevederilor art. 1398 alin. (2) Cod civil, instanța de apel remarcă faptul că se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite și nu altul, adică, prejudiciul efectiv demonstrat, în cazurile expres prevăzute de lege.

Așadar, în sensul dispozițiilor menționate, se subînțelege că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componența delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, și vinovăția. Acestea reprezintă condițiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege, când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Astfel, legiuitorul identifică că pentru ca instanța de insolvabilitate să se pronunțe asupra antrenării răspunderii membrilor organelor de conducere ale debitorului, prin cererea de atragere la răspundere subsidiară, trebuie să se dovedească condițiile întrunirii elementelor răspunderii civile delictuale și anume: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și vinovăția.

În acest context, este de menționat că pentru intervenția răspunderii membrilor organelor de conducere ale debitorului, condițiile enumerate supra trebuie întrunite cumulativ, iar lipsa uneia conduce la lipsa răspunderii membrilor organelor de conducere care au contribuit la apariția stării de insolvabilitate a debitorului.

Contextual, potrivit art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

La caz însă, Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat prin care anume fapte ilicite întreprinse de administratorul debitorului au dus la insolvabilitatea debitorului și respectiv la aducerea prejudiciului creditorului.

Cu referire la argumentul formulat de Serviciul Fiscal de Stat, precum că administratorul SA „Moldantigrad" urmează a fi tras la răspundere subsidiară prin prisma prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, Completul menționează că temeiul respectiv stabilește posibilitatea atragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale societății debitoare, precum și a oricărei alte persoane, care i-au cauzat insolvabilitatea, prin: 1. ținerea unei contabilități fictive; 2. ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii; 3. contribuirea la dispariția documentelor contabile; 4. contribuirea la dispariția documentelor de constituire.

Prin ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, pot fi înțelese acțiuni care încalcă reglementările contabile în vigoare – reglementări care conțin dispoziții exprese în privința cerințelor unice și a mecanismului de reglementare a contabilității și raportării financiare în Republica Moldova.

De asemenea, pentru a putea reține temeiul prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, urmează să se constate fapta săvârșită de către acesta, materializată prin una din acțiunile menționate la pct. 1 - 4.

La caz însă, reprezentantul Serviciului fiscal de stat nu a prezentat probe pertinente și concludente cu referire la cele descrise, or prin decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 116/1524 din 23 august 2018 nu a fost constatată lipsa evidenței contabile sau ținerea unei contabilități fictive, dar s-a constatat nerespectarea termenului de calculare a TVA în sumă de 1.666.667 lei pentru perioada fiscală martie 2015.

De altfel, nerespectarea termenului de calculare nu echivalează cu lipsa evidenței contabile, ținerea unei contabilități fictive sau ținerea unei contabilități contrare legii, dar întârzierea executării unei obligații.

Mai mult, instanța de apel menționează că, normele aplicabile speței, instituie posibilitatea atragerii răspunderii doar în baza dovezilor care să conducă la concluzia că prin faptele enumerate de lege (invocate de Serviciul Fiscal de Stat) s-a cauzat insolvabilitatea. Concomitent, trebuie să fie confirmată vinovăția membrilor organelor de conducere a debitorului și, împreună cu îndeplinirea celorlalte condiții cerute pentru antrenarea răspunderii civile delictuale, trebuie dovedită vina/intenția direct a administratorului, or, simpla prezumție că insolvabilitatea firmei s-a produs ca urmare a conduitei administratorului, nu poate fi poate fi reținută ca mijloc de probă.

Din perspectiva legală, pentru atare cazuri de atragere a răspunderii administratorilor firmelor aflate în stare de insolvabilitate, urmează ca fapta ilicită

să fie dovedită și constatată de către autoritatea fiscală, în conformitate cu legislația care reglementează modalitatea de evidență și ținere a contabilității.

Or, pe lângă faptul că prin decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 116/1524 din 23 august 2018 nu a fost constatată lipsa evidenței contabile sau ținerea unei contabilități fictive, instanța reține că pretinsa faptă constatată prin decizia SFS 116/1524 din 23 august 2018 a fost obiectul cercetării unei cauzei penale, în cadrul căreia a fost dispusă efectuarea expertizei, iar Centrul Național de Expertize Judiciare, prin raportul nr.496 din 12 mai 2023 a constatat că nerespectarea termenului obligației fiscale privind TVA prin nedeclararea TVA pentru perioada martie 2015 și sumele calculate entității prin decizia SFS nr.116/1524 din 23 august 2018, este o obligație față de bugetul public, dar nu prejudiciu.

Astfel, Colegiul reține drept întemeiată concluzia instanței de fond și respectiv, consideră irelevante argumentele apelantului cu referire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului SA „Moldantigrad" în sensul art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității.

În contradictoriu cu argumentele apelantului despre aluzia de culpă a organului de conducere în raport cu activitatea SA „Moldantigrad", Colegiul judiciar subliniază că în conformitate cu art. 130 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În vederea aprecierii aplicabilității la caz al instituției răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere a debitorului, Colegiul adnotează că recurgerea la datele cuprinse în raportul administratorului insolvabilității se dovedește a fi utilă și datorită faptului că aceasta cuprinde o analiză complexă a situației economice a debitorului din ultimii trei ani anterior declanșării procesului de insolvabilitate, cauzele și împrejurările care au adus debitorul în această situație, precum și după caz, persoanele, care prin faptele lor, au condus la apariția stării de insolvabilitate din ultimii trei ani, în baza informației actualizate din Registrul de stat al persoanelor juridice, precum și din alte registre publice în acest sens.

De asemenea, raportul va trebui să cuprindă analiza concretă a conduitei foștilor membri ai organelor de conducere și de supraveghere ale debitorului și/sau a oricărei alte persoane care ar fi putut contribui prin faptele sale la insolvabilitatea debitorului, dar și analiza complexă a circumstanțelor economico-financiare cu care societatea debitoare s-a confruntat.

Mai mult ca atât, administratorul insolvabilității/lichidatorul va analiza oportunitatea angajării răspunderii personale patrimoniale a membrilor organelor

de conducere și de supraveghere a debitorului prin raportare la toate faptele enumerate la art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, iar analiza va cuprinde cel puțin perioada suspectă de 3 ani anteriori deschiderii procedurii de insolvabilitate, în care se poate cere anularea actelor și transferurilor patrimoniale frauduloase, în condițiile legii.

La caz, instanța de apel susține că la înaintarea acțiunii, apelantul nu a prezentat probe pertinente și admisibile care să dovedească faptul că anume administratorul debitorului SA „Moldantigrad" se face culpabil de survenirea acestei stări, or, probe confirmative în vederea probării acestor argumente nu au fost prezentate, motiv din care, instanța le va respinge ca formale și declarative.

Respectiv, în speța dedusă judecății nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil în baza temeiurilor invocate și analizate, iar prin urmare, instanța de insolvabilitate just a conchis asupra netemeiniciei cererii de atragere la răspundere subsidiară și a respins acțiunea.

Instanța de apel mai notează că membrii organelor de conducere nu răspund pentru o simplă incapacitate managerială, ci pentru săvârșirea unor fapte cu caracter ilicit, astfel că în practică există tendința de a califica această formă a răspunderii ca având caracter delictual în toate situațiile.

Concluzionând în acest sens, Colegiul notează că din sensul prevederilor legale citate supra, se poate deduce că cererea de chemare în judecată formulată în scopul antrenării răspunderii membrilor organelor de conducere, precum și a altor persoane care prin activitatea lor au contribuit la ajungerea persoanei juridice în stare de insolvabilitate, trebuie să cuprindă în mod expres identificarea exactă a acestor persoane, faptele pentru care sunt considerate a fi responsabile, precum și dovezile pe care se sprijină cererea, în sensul art. 118 din Codul de procedură civilă.

Analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, Colegiul menționează că concluzia instanței de insolvabilitate despre necesitatea respingerii cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil este justă, având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, în conformitate cu prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă. Actul de dispoziție al instanței de insolvabilitate a fost adoptat cu respectarea normelor de procedură și cu aplicarea corectă a normelor de drept material.

În altă ordine de idei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6§1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs,

întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (*cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25. 02. 1995, nr. 26561/1995*).

Față de cele ce preced, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a respinge apelul înaintat de Serviciul Fiscal de Stat, și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 25 februarie 2025.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. art. 385 lit. a), 389-390, 394 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul central, din 25 februarie 2025, emisă în cadrul procesului de insolvabilitate a SA „Moldantigrad”, asupra cererii creditorului Serviciul Fiscal de Stat cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului.

Decizia este definitivă și irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei